KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z „Boskiej komedii”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1–C, 2–A, 3–B** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) Dis**

6. (3 pkt) **(1) rozum ludzki i mądrość starożytną; (2) wiarę, teologię i boską miłość; (3) trzy** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ciacco mówi o Florencji jako mieście pełnym zawiści i rozdartym przez walkę stronnictw. Przepowiada, że Biali wypędzą Czarnych, a potem sami upadną, kiedy Czarni wrócą z obcą pomocą. Przyczyną są duma, łakomstwo i zawiść, które palą serca ludzi. Sprawiedliwych jest tylko dwóch, ale nikt ich nie słucha.
Punktacja: Florencja jako miasto rozdarte stronnictwami (Biali i Czarni), w którym dojdzie do przelewu krwi i wygnania — 1 pkt. Przyczyny wskazane przez Ciakka: duma, łakomstwo i zawiść; sprawiedliwych jest tylko dwóch i nikt ich nie słucha — 1 pkt.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Teocentryzm – pogląd, że Bóg jest centrum wszechświata i najwyższą wartością – realizuje się w „Boskiej komedii” przez cały zamysł dzieła: celem wędrówki Dantego jest oglądanie Boga (visio beatifica). Cały porządek zaświatów odzwierciedla boski plan – od oddalenia od Boga (Piekło), przez oczyszczenie (Czyściec), po zjednoczenie z Nim (Raj). Bóg jest źródłem sprawiedliwości, miłości i światła, które przenika wszystkie sfery.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante wybrał Wergiliusza z kilku powodów: 1) był autorem „Eneidy”, epopei o Eneaszu, który również zstąpił do podziemnego świata – stanowi więc literacki precedens; 2) Wergiliusz był w średniowieczu uważany za największego poetę i wzór doskonałości stylu; 3) w IV Eklodze Wergiliusza widziano proroctwo o narodzinach Chrystusa, co czyniło go „najbliższym chrześcijaństwu” z pogan. Wybór ten pokazuje, że średniowiecze nie odrzucało starożytności, lecz widziało w niej „przedchrześcijańską mądrość” – rozum ludzki jako etap na drodze do wiary.
Punktacja: Wyjaśnienie, że Wergiliusz był autorem „Eneidy” (literacki precedens zstąpienia do podziemi) i/lub był uznawany za proroka Chrystusa w IV Eklodze, i/lub stanowił wzór doskonałości poetyckiej (1 pkt); omówienie szerszego znaczenia tego wyboru jako wyrazu średniowiecznego stosunku do starożytności — traktowania jej jako „przedchrześcijańskiej mądrości”, gdzie rozum pogański jest etapem prowadzącym do wiary, a nie czymś odrzucanym (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Gerion ma twarz sprawiedliwego, uczciwego człowieka, ale reszta jego ciała jest wężowa, grzbiet i boki pokryte są kolorowymi kółkami i zygzakami, a ogonem z trującym żądłem miota jak skorpion. Jest obrazem oszustwa, bo jak oszust z wierzchu wzbudza zaufanie uczciwym wyglądem, a pod spodem ukrywa zdradę i truciznę. Na jego grzbiecie poeci zjeżdżają do kręgu ósmego, gdzie są karani oszuści.
Punktacja: Wygląd: twarz sprawiedliwego człowieka, ciało węża, łapy, pstry wzorzysty grzbiet i ogon ze żądłem jak u skorpiona — 1 pkt. Sens: zewnętrznie budzi zaufanie (uczciwa twarz), a w środku kryje zdradliwe, jadowite ciało — tak jak oszust — 1 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **B, D**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1–C, 2–B, 3–A** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) Flegijasz**

6. (3 pkt) **(1) Wielkim Czwartkiem a Wielkanocą; (2) wilczyca; (3) lejka (stożka)** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante rozpoznaje dawnego nauczyciela mimo spalonej twarzy, idzie obok niego z pochyloną głową i zwraca się do niego z szacunkiem, a Brunetto mówi do niego „synu". To relacja mistrza i ucznia pełna czułości, choć Brunetto jest potępiony. Brunetto przepowiada, że jeśli Dante pójdzie za swoją gwiazdą, dojdzie do chwały, ale niewdzięczni Florentczycy znienawidzą go za dobre czyny.
Punktacja: Relacja: szacunek i czułość ucznia (idzie obok z pochyloną głową, zwraca się „panie"), a ze strony Brunetta ojcowska troska („synu") — 1 pkt. Przepowiednia: sukces, jeśli pójdzie za swoją gwiazdą, i wrogość niewdzięcznych Florentczyków, którzy go przepędzą — 1 pkt.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante i Wergiliusz wydostają się z Piekła, schodząc po ciele Lucyfera uwięzionego w lodzie na dnie Piekła. Wergiliusz chwyta się kudłatego ciała potwora i schodzi w dół, a gdy mija punkt środkowy ziemi, obraca się – odtąd idą w górę. Przez wąski tunel skalny wychodzą na powierzchnię drugiej półkuli, gdzie wznosi się góra Czyśćca. Ostatni wers Piekła brzmi: „w końcu wychodząc, witaliśmy gwiazdy".

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Fortuna nie jest ślepym losem, tylko przewodniczką, którą Bóg ustanowił nad dobrami ziemi, tak jak nad sferami nieba ustanowił ich przewodników. Przenosi bogactwa z rodu na ród i z narodu na naród, niezależnie od ludzkiej roztropności. Ludzie ją przeklinają, ale ona tego nie słyszy, jest szczęśliwa wśród pierworodnych duchów i toczy swoje koło.
Punktacja: Fortuna jako sługa (przewodniczka) ustanowiona przez Boga, nie ślepy przypadek — 1 pkt. Jej zadanie: przenosi dobra ziemskie z rodu na ród i z ludu na lud wbrew ludzkim zabiegom — 1 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ciacco prosi, by Dante po powrocie przypomniał o nim ziomkom. Piotr a Vineis prosi o podniesienie swojej pamięci, zranionej zawiścią, i chce, żeby ludzie wiedzieli, że nie zdradził swojego pana. Brunetto poleca uczniowi swój Skarbiec, w którym jedynie wciąż żyje. Pokazuje to, że dusze w piekle, choć pozbawione nadziei zbawienia, wciąż cenią dobre imię i pamięć wśród żyjących, bo to jedyne, co może im jeszcze zostać.
Punktacja: Wskazanie prośby: żeby Dante przypomniał o nich żyjącym po powrocie na ziemię (przywrócił im pamięć lub dobre imię) — 1 pkt. Wniosek: potępieni wciąż cenią ziemską sławę i pamięć ludzi, to jedyne, co mogą jeszcze zyskać — 1 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 19 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–19 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/boska-komedia**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.